

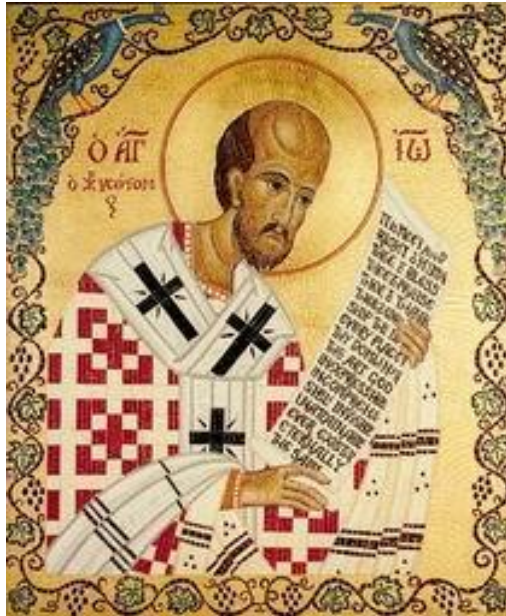
Asociația Profesorilor de Religie „Sf. Paraschiva” Bacău

Asociația Profesorilor de Religie „Sf. Paraschiva” Bacău

SF. IOAN GURĂ DE AUR – MODEL DE DASCĂL CREȘTIN

-sinteza lucrărilor prezentate la Simpozionul județean-

Editura Casei Corpului Didactic Bacău
BACĂU, 2015

Tehnoredactor: Prof. Teodora Plăeșu

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SF. IOAN GURĂ DE AUR - MODEL DE DASCĂL
CREȘTIN. Simpozion județean (2015; Bacău)**

**Sf. Ioan Gură de Aur - model de dascăl creștin:
sinteza lucrărilor prezentate la simpozionul județean:
Bacău, 2015 / Asociația Profesorilor de Religie "Sf.
Paraschiva" Bacău; coord. Teodora Plăeșu. - Bacău: Editura
Casei Corpului Didactic Bacău, 2015**

Bibliogr.

Index

ISBN 978-606-619-187-6

I. Asociația Profesorilor de Religie "Sf. Paraschiva"

II. Plăeșu, Teodora (coord.)

2

ROLUL EDUCAȚIEI RELIGIOASE ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII¹⁰⁴ UMANE

*Toate create de Dumnezeu au un rol,
oare omului st pânul lucrurilor, s -i fi permis
s - i iroseasc timpul?*¹⁰⁵

¹⁰⁴ Formarea caracterului și a personalității desăvârșite este ținta prioritară a educației religioase, Constantin Cucos, *Pedagogie*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Polirom, 2006, p. 100; *Personalitate*, element stabil al conduitei unei persoane; ceea ce o caracterizează și o diferențiază de o altă persoană. Fiecare individ are particularitățile sale intelectuale, afective și conative (cu referire la voință, la temperament), al căror ansamblu organizat determină personalitatea. Fiecare om este totodată asemănător cu ceilalți membri ai grupului și diferit de ei prin amprenta unică a trăirilor sale. Singularitatea sa, fracțiunea cea mai originală a Eului său. constituie esența personalității sale. După unii autori, aceasta ar fi determinată de constituția fizică, ereditară (E. Kretschmer, W. H. Sheldon), după alții de influențele sociale (E. Guthrie). În realitate, ansamblul structurat al dispozițiilor înnăscute (ereditate, constituție) și dobândite (mediu, educație și reacțiile la aceste influențe) este acela care determină adaptarea originală a individului la anturajul său. Această organizare se elaborează și se transformă continuu sub influența maturizării biologice (vârstă, pubertate, menopauză...) și a experiențelor personale (condiții socioculturale și afective). Mai mult decât factorul biologic, căruia nu trebuie să-i minimalizăm importanța, condițiile psihologice joacă un rol considerabil în elaborarea personalității Cf. Norbert Sillamy, *Dicționar de Psihologie*, trad. de Dr. Leonard Gavrilu, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 231; Cea mai simplă definiție a personalității ar fi: un ansamblu structurat [organizat] și stabil de însușiri care conferă unicitate unei persoane, Carmen-Maria Mecu, *Eu, Profesor? Eu?... Profesor! Introducere în psihologia educației*, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, București, 2003., p. 18.

¹⁰⁵ Jan Amos Comenius, *Didactica Magna*, trad., note, comentarii și studiu introductiv de Prof. Univ. Dr. Iosif Antohi, București, 1970, Cap. VII, p. 34.

Prof. Nicolae Chira
Școala Gimnazială Măgurești

În zilele noastre educația trebuie concepută ca „un continuum existențial, a cărei durată se confundă cu însăși durata vieții și care nu trebuie limitată în timp și spațiu”¹⁰⁶, urcându-l pe individ pe un alt făgaș al împlinirii umane: cultivarea spiritualității, sănătatea fizică, psihică și morală, libertate și pace, egalitate și democrație.

Din punct de vedere etimologic, termenul educație poate fi dedus din latinescul *educō-educare*¹⁰⁷ („a alimenta”, „a îngriji”, „a crește”, „a îndruma”, „a orienta”, „a dirija”, „a conduce” pe cineva către un scop bine stabilit¹⁰⁸). Termenul mai poate fi dedus și din latinescul *educō-educere*, care înseamnă „a duce”, „a conduce”, a scoate”¹⁰⁹ „a scoate din”¹¹⁰, „a înălța”¹¹¹.

¹⁰⁶ Fauré, 1974, apud Constantin Cucuș, *op.cit.*, p. 161.

¹⁰⁷ Implică a exercita o acțiune din „exterior spre interior”, având ca finalitate transformarea. *Educere* este un model de dezvoltare care reprezintă procesele ce pornesc dinspre „interior spre exterior”, Rene Rogelio Smith, *Procesul pedagogic – Agonie sau renaștere O abordare din perspectivă biblică*, EITA, Cernica, 2005, p. 40; Elisabeta Stănciulescu afirmă că educația constituie „vectorul dublei mișcări - dintre societate către individ, ca proces de interiorizare, și dintre individ către societate, ca proces de socializare –, aflată astfel pe poziția de termen mediu între faptul social și faptul individual, între constrângere exterioară și constrângere interiorizată” în *Teorii sociologice ale educației*, Polirom, Iași, 2002, p. 20, apud Prof. Univ. Dr. Stan Panțuru, Asist. Univ. Drd. Daniela Necșoi, *Teoria și metodologia instruirii*, Brașov, 2007, p. 24, p. 30.

¹⁰⁸ Ioan Jinga, Elena Istrate, *Manual de Pedagogie*, Editura ALL, București, 2001, p. 105.

¹⁰⁹ Constantin Cucuș, *op.cit.*, p. 39; Prof. Univ. Dr. Ioan Bontaș, *Pedagogie*, ed. a III-a, Editura All, București, 1996, p. 12; *Educație/educații*, ansamblu de măsuri aplicate în mod sistematic în vederea formării și dezvoltării însușirilor intelectuale, morale sau fizice ale copiilor și ale tineretului sau, *p. ext.*, ale oamenilor, ale societății etc.;

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că „a educa înseamnă a cultiva curăţenia sufletească și buna-cuviință a copiilor și a tinerilor, a-l crește pe copil moral și în evlavie, a avea grijă de sufletul lui, a-i modela inteligența, a forma un atlet pentru Hristos; pe scurt a te îngriji de mântuirea sufletului lui. Educația este asemenea unei arte: artă mai mare decât aceasta nu există, [...] arta educației se săvârșeste în vederea accederii în lumea viitoare”¹¹².

El îi aseamănă pe educatori cu niște sculptori ce trebuie să-și folosească tot timpul pentru „a sculpta statui minunate lui Dumnezeu; îndepărtați ce este de prisos, adăugați ce trebuie și uitați-vă cu grijă la ele în fiecare zi: care este darul natural al copiilor, spre a-l dezvolta, care este defectul, spre a-l îndepărta”¹¹³.

Sfântul Ioan îi sfătuiește pe toți să caute să devină „atleți pentru Hristos” iar începutul educației copiilor el îl consideră a fi educarea dragostei de Hristos: „Nu încetez de a

rezultatul acestei activități pedagogice; bună creștere, comportare civilizată în societate. Loc. vb. *A face educație cuiva* = a educa pe cineva, DEX `98.

¹¹⁰ *Dic ionar de Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979, p. 141.

¹¹¹ Daniela Crețu, Adriana Nicu, Daniel Mara, *Pedagogie – Formarea inițială a profesorilor*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2005, p. 19.

¹¹² Dumitru Fecioru, *Ideile pedagogice ale Sfântului Ioan Hrisostom*, Tipografia Cărților Bisericești, 1937, p. 9; „Dumnezeu v-a dat copii ca să aveți sprijin la bătrânețe, și pentru ca ei să învețe virtutea de la voi”, Ioan Hrisostom, *Omilia X la I Tesaloniceni*, PG 62. 459 D, PNP 1, XIII, p. 369, apud David C. Ford, *Barbatul și femeia în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur*, traducere din limba engleză de Luminița Irina Niculescu, Ed. Sophia, București, p. 106.

¹¹³ Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre feciorie. Apologia vieii monahale. Despre creșterea copiilor*, trad. Pr. Prof. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 2001, p. 401; Cf. *Dic ionar de Pedagogie*, p. 14: Educația e o artă de a modela individualitatea sculptorului care dintr-un bloc de marmură creează o statuie.

vă ruga, de a vă ruga cu lacrimi și a vă cere ca, înainte de toate celelalte, să dați copiilor voștri *o bun educa ie. (...) Cre te un atlet pentru Hristos! Învață-ți copilul din prima vârstă să trăiască cu evlavie în lume!*¹¹⁴.

Domnul profesor Constantin Cucuș spunea că posibilitatea ca educația religioasă să se realizeze într-un mod programat, instituționalizat în școala românească de astăzi constituie un privilegiu istoric¹¹⁵, un act de dreptate bazat pe cultura românească europeană și o necesitate permanentă în procesul nobil de formare a ființei umane¹¹⁶ de care trebuie să profităm pentru a forma și ghida omul către acasă, către Împărăția lui Dumnezeu¹¹⁷.

¹¹⁴ Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre feciorie*, p. 400.

¹¹⁵ Constantin Cucuș, *op. cit.*, p. 88.

¹¹⁶ Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Nu vrem liceu f r Dumnezeu. Predarea Religiei în sistemul de învățământ public, un act de dreptate i o necesitate permanent*, în BOR, nr. 1-4, 2009, p. 3; “Nici o țară nu își poate permite să neglijeze importanța Bisericilor și echilibrul pe care îl poate aduce viața religioasă într-o societate, de orice tip ar fi ea. Bisericile au, în Uniunea Europeană în ansamblul ei, și în fiecare țară în parte, o importanță cu totul particulară, deoarece ele reprezintă nucleul primordial al culturii europene. O Europă care trebuie să ia în considerare tradițiile constituționale comune, tradițiile și fenomenele culturale din Statele membre, identitatea lor națională, la fel ca și principiul de subsidiaritate, trebuie să respecte și să protejeze echilibrul relațiilor dintre Biserică și Stat” Marcel Merle, *Religion, étique et politique en Europe: essai de problematique*, en *Religions et transformations de l’Europe*, sous la direction de Gilbert Vincent et de Jean Paul-Willaime, Presses Universitaires de Strasbourg, 1993, pp. 58-65, apud Pr. Patriciu Vlaicu, *Locul i rolul recunoscut Bisericilor în rile Uniunii Europene*, Editura Arhidiecezană, Cluj, 1998, p. 7

¹¹⁷ Mai întâi, copiii noștri sunt născuți pentru cer și renăscuți în Sf. Duh, de aceea trebuie să fie formați să devină cetățeni ai cerului și să facă mai întâi cunoștință cu cele cerești. „Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeuul nostru este singurul Domn. Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toată puterea ta. Cuvintele acestea, pe care ți le spun eu astăzi, să le ai în inima ta și în sufletul tău. Să le întipărești și fiilor tăi și să vorbești de ele când șezi în casa ta, când

Religia¹¹⁸ reprezintă relația conștientă și liberă a omului cu Dumnezeu¹¹⁹, relație ce trebuie cunoscută și dezvoltată de fiecare persoană¹²⁰, iar educația religioasă poate deveni un prilej de fortificare interioară¹²¹, de redescoperire a sinelui, de descoperire a idealurilor, de reconvertire a persoanei spre valorile absolute¹²², deoarece creștinul este un om al educației, un om al luminii¹²³. Educația religioasă profesează primatul curăției de păcate, al bunătății, al sfințeniei, al dreptății, al egalității, al smereniei, formează persoane deschise, ce se

mergi pe cale, când te culci și când te scoli".[Deut 6, 4].Este hotărât ca aceasta să se facă înaintea tuturor celorlalte, iar toate celelalte să fie lăsate la o parte, mai întâi din cauza nesiguranței acestei vieți, ca nimeni să nu fie smuls nepregătit, în al doilea rând pentru faptul că primele impresii persistă cel mai bine (dacă sânt sfinte) și asigură tot ceea ce va trebui să mai executăm în viață, *Didactica Magna*, Cap. XXV, p. 120.

¹¹⁸ Noțiunea de religie (latinescul religio, religare - a lega din nou, a atașa, a uni; relego – a restitui, religo – pietate, cinstire divină) implică două aspecte: credința, ca legătură a omului cu Dumnezeu și ritualul, ca practică de ceremonii. Religia este o formă a conștiinței sociale care asigură credința în Dumnezeu. Cf. Irineu Mihălcescu, *Teologia luptătoare*, Ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, Roman, 1994, p. 7.

¹¹⁹ Protos. Conf. Dr. Justinian Cârstoiu, *Loca ul de cult, loc al prezenței lui Dumnezeu i al comuniunii cu omul*, în *Ortodoxia*, nr. 1-2, 2008, p. 123

¹²⁰ Religia imprimă sens și direcție existenței, Constantin Cucuș, op. cit., p. 90; Cf. religia este legătura interioară a omului cu Dumnezeu, Pr. Dumitru Popescu, *Originea religiei din perspectiva apologeticii ortodoxe*, în rev. *Ortodoxia*, nr. 2, 2009, București, p. 18.

¹²¹ Fortificarea interioară se sprijină pe credință, Carmen-Maria Mecu, op.cit., p. 89; Cf. Nu există religie fără de credință, Dumitru Stăniloae, *Poziția domnului Lucian Blaga față de Creștinism și Ortodoxie*, Ed. Paideia, 1997, p. 44, apud Drd. Adrian Boldișor, *Definiția Religiei la Lucian Blaga i la P.rintele Dumitru Stăniloae*, în rev *Ortodoxia*, nr. 2, 2009, București, p. 175.

¹²² Cf. Constantin Cucuș, op. cit., p. 86.

¹²³ Pr. Costea Tănăsache, *Rolul coordonator i terapeutic al educației în spiritualitatea ortodoxă*, în rev. BOR, nr. 1-4, 2004, p. 166.

manifestă prin iubire, dăruire și înțelegerea aproapelui, convertind total la Hristos.

Pedagogul român G.G. Antonescu încadrează educația religioasă în cea integrală propunând ca apropierea față de Dumnezeu să se facă prin gândire, prin sentiment și prin voință¹²⁴, ca elevul să ducă o viață după modelul Hristos, cu Hristos și în Hristos.

Succesul unui act educativ spunea prof. C. Cucuș, este dat și de insistența cu care educatorul își imaginează contururile personalității viitoare și meditează adânc la toate detaliile acestui profil, fără nimic în plus sau în minus, profil ce poate căpăta valoare operațională fiind luat drept ghid și model corector, atât pentru traseul ce-l are de parcurs, cât și pentru scopul ce-l are de atins¹²⁵, care pentru un creștin este comuniunea cu Dumnezeu.

Necesitatea interiorizării unor valori sacre, ca o cale de perfecționare a comportamentului uman spre un orizont moral, este foarte bine surprinsă de Kant: „Binele constă la început în sfințenia maximelor care-l fac să îndeplinească datoria; și dacă omul care privește în maxima lui puritatea de care vorbim nu e încă sfânt, (căci e mare distanța de la maximă la faptă), mulțumită ei e totuși pe calea de a se apropia de sfințenie”¹²⁶, de împlinirea ființei umane, pentru că a face din poporul nostru un popor de sfinți nu stă în cadrul firii omenești, dar a-l apropia de învățăturile Evangheliei, asta se poate oricând¹²⁷, folosind Biserica drept „arena sfințeniei”¹²⁸.

¹²⁴ G.G. Antonescu, *Educația morală și religioasă în coala românească*, Ed. Cultura Românească S.A., București, 1937, p. 116, apud Pr. Dr. Constantin Naclad, *Importanța religiei creștine-ortodoxe în educarea tineretului*, în rev. Teologie și Viață, nr. 7-12, 2005, p. 99.

¹²⁵ Constantin Cucuș, op. cit., p. 89.

¹²⁶ I.Kant, 1992, p. 94., apud Ibidem, p. 91.

¹²⁷ Perfecțiunea nu e cu puțință, e posibilă totuși perfecționarea, Simion Mehedinți, *Apropierea de Iisus prin Biserica noastră prin alegerea*

Raportarea omului la un plan valoric superior, stabil și coerent, de eternă referință¹²⁹ cum este cel al valorilor religioase, este necesară și deosebit de fertilă în zilele noastre. „Marcați de o situație atât de complexă, foarte mulți dintre contemporanii noștri au destule greutăți în a discerne valorile permanente; în același timp, ei nu știu cum să le armonizeze cu descoperirile recente. O neliniște îi urmărește”¹³⁰ și ajung să recunoască împreună cu Ecleziastul: „Tot ce am făcut este deșertăciune”¹³¹, fapt ce ne îndeamnă spre o inițiere religioasă încă de mici a tuturor copiilor. Vasile Băncilă spune că dacă copilul nu se introduce în religie, el va risca să nu cunoască niciodată farmecul și binefacerea religiei. Dacă nu plouă primăvara degeaba va ploua mai târziu¹³², lucru susținut și de către Comenius: „Copăcelul îngăduie să fie plantat, răsădit, tăiat și încovoiat încolo și înapoi, copacul însă în nici un chip. Cine vrea să-și răsucescă o coardă dintr-un lemn, trebuie să

educatorilor, Atelierele grafice Socec & Co. S.A., București, 1935, p. 27, apud Pr. Dr. Constantin Naclad, *art.cit.*, p. 101.

¹²⁸ Ion Bria, *Ortodoxia în Europa. Locul spiritualității române*, Iași 1995, p. 9, apud Prof. Univ. Dr. Daniel Munteanu, *Liturgie și ecumenism. Valențe fundamentale ale teologiei ortodoxe reflectate în teologia p rintelui Ion Bria*, în coord. Pr. Conf. Univ. Dr. Nicolae Moșoiu, *Relevanța operei P rintelui profesor Ion Bria pentru viaa bisericească și social actuală : direcții noi de cercetare în domeniul doctrinei, misiunii și unității Bisericii*, Ed. Universității “Lucian Blaga” din Sibiu, 2010, p. 176.

¹²⁹ Prof. Univ. Dr. Viorel Buța, *Religia în viaa societății moderne*, în coord: IPS prof. dr. Nifon Mihăiță, Pr. lect. dr. Florea Ștefan, *Implicații ale religiilor asupra securității în contextul extinderii UE*, Valahia University Press, Târgoviște, 2006, p. 12.

¹³⁰ Concilele oecumenice Vatican II, 1966, *L'Eglise dans le monde*, p. 33, apud Constantin Cucoș, *op.cit.*, p. 93.

¹³¹ Jay E. Adams, *Manualul consilierului creștin*, Societatea Misionară română, Wheaton, Illinois, U.S.A., 1993, p. 37, apud Pr. Dr. Constantin Naclad, *Educația religioasă în cadrul slujirii preoțiești*, Ed. Trinitas, Iași, 2007, p. 46.

¹³² Vasile Băncilă, *Inițierea religioasă a copilului*, Ed. Anastasia, București, 1996, p. 21, apud Constantin Naclad, *art.cit.*, p. 101.

ia unul verde și proaspăt, cel uscat și noduros nu se mai lasă răsucit”¹³³, de aceea, de timpuriu, trebuie deschise simțurile omului spre contemplarea lucrurilor, pentru că are multe de învățat, de cercetat și de năzuit.

Nu avem nevoie, oare, de un om complet, bogat echipat sufletește și intelectual? Primul serviciu pe care religia îl poate face școlii este ca școala să poată restaura în elevi integritatea rațiunii, a rațiunii naturale scrie filosoful Jaques Maritain¹³⁴. După cum tăria trupului stă în putința de a suporta greutatea, tot așa este și cu tăria minții. Marele principiu și temelia tuturor virtuților și valorilor este posibilitatea omului de a-și stăvili propriile lui porniri, pentru a urma numai ceea ce mintea îi spune că este mai bun, chiar atunci când dorințele l-ar îndrepta spre alte căi¹³⁵. Copilul trebuie să înțeleagă mai întâi că nu trebuie să aibă un lucru pentru că îi place, ci pentru că îi este folositor¹³⁶.

Idealul educației religioase nu poate fi decât unul integralist¹³⁷; el constă „în a cultiva toate forțele de care dispune omul ca ființă psihofizică, precum și valorile ideale

¹³³ Omul și pomul au o condiție similară. Așa cum un pom roditor (*un m r, un p r, un smochin sau o vi*) poate crește de la sine, dar rămâne sălbatic și produce fructe sălbaticе, iar ca să producă fructe gustoase și dulci trebuie plantat, udat și tăiat de un grădinar priceput, tot așa și omul, prin el însuși, ajunge să aibă o înfățișare omenească (cum, de altfel, orice animal își are propria sa înfățișare), clar ca să devină *o fiin de teapt , inteligent , moral i pioas* trebuie să i se administreze altoiul înțelepciunii, al onestității și al pietății, *Didactica Magna*, Cap. VII, p. 34.

¹³⁴ Jaques Maritain, 1969, p. 154, apud Constantin Cucoș, *op.cit*, p. 95.

¹³⁵ John Locke, *Educa ia moral* , în *Cîteva cuget ri asupra educa iei*, trad., studiu, note și comentarii de Mioara Cimpoieș, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1971, p. 20.

¹³⁶ *Ibidem*, p. 23.

¹³⁷ O educație integrală, pe lângă latura intelectuală, morală, estetică, tehnologică, presupune și o latură religioasă, Cf. *Educa ia religioas – dimensiune a educa iei integrale*, în *Apostolat Educa ional. Ora de Religie – cunoa tere i devenire spiritual* , Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010, p. 25.

menite să inspire pe cele dintâi și să le dea direcție; cu alte cuvinte, educația va tinde continuu la realizarea valorilor ideale și la idealizarea forțelor reale, deci la idealismul activ”¹³⁸, pentru conducerea omului spre săvârșirea virtuții și împlinirea voinii lui Dumnezeu, lucru susținut și de un mare pedagog creștin al epocii post-apostolice: „Iar noi, copiii bunului Tată, odraslele bunului Pedagog, se cuvine să împlinim voința Tatălui, să ascultăm de Cuvânt și să modelăm în noi viața cu adevărat mântuitoare a Mântuitorului nostru. Să avem, așadar pildă vie de nesticăciune viețuirea Domnului și să mergem pe urmele lui Dumnezeu, singurul la Care trebuie să privim, Care se interesează cum și în ce chip se poate ca viața oamenilor să ajungă mai sănătoasă. El ne pregătește să fim sprinteni și ușori, gata de o călătorie spre viața cea fericită a veșniciei”¹³⁹.

Blaise Pascal spunea cândva: „Scopul nostru nu este niciodată prezentul; căci trecutul și prezentul sunt uneltele noastre; singurul scop al nostru este viitorul”. Trebuie să clădim viitorul pe tineret, germeii lumii de mâine și speranța Bisericii și a societății, pentru a putea sorbi înțelepciunea, priceperea și destoinicia pe parcursul întregii vieți”¹⁴⁰.

O educație religioasă nu reprezintă doar un demers religios, social și cultural, ci constituie și o cale spre formarea unor reprezentări corecte și temeinice privind cultura națională și universală, stimularea dialogului intercultural din perspectiva libertății și egalității între semeni pe care le propune la modul cel mai înalt religia creștină, educarea în spiritul respectării

¹³⁸ D. Radu, 1990, p. 32, apud Constantin Cucoș, *op.cit.*, p. 100; Toți oamenii trebuie să fie instruiți, ca să nu pășească în lume ca simpli spectatori, ci ca viitori oameni de acțiune, *Didactica Magna*, Cap. X, p. 41

¹³⁹ Sf. Clement Alexandrinul, *Pedagogul*, trad. de Pr. D. Fecioru, în col. PSB, vol. IV, Ed. IBMBOR, București, 1982, p. 168.

¹⁴⁰ Arhim. Conf. dr. Vasile Miron, *Importanța pedagogiei creștine în formarea caracterului și personalității religioase-morale*, în BOR, nr. 1-6, 2007, p. 349.

drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, al demnității, al toleranței, al cultivării sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral-civice, față de arte și al respectului față de natură și de mediul inconjurător, care sunt de fapt finalități ale Legii învățământului și se regăsesc sub diferite formulări în proiectele privind legea educației, dezbătute în ultimii ani.

Valorile religioase au rol integrator, de liant între diferite elemente și structuri cărora le imprimă pecetea eternității¹⁴¹. Măsura în care valorile religioase sunt integrate în mod explicit sau implicit în cadrul altor structuri axiologice le conferă celor neteologice atributul universalității și al obiectivității.

Educația religioasă își asumă rolul de călăuzitor către drumul cunoașterii și asemănării cu Dumnezeu, căutând ca Evanghelia lui Hristos să devină dreptarul vieții prin îndreptarea voinței și aspirațiilor numai spre înfăptuirea binelui și a virtuții¹⁴², cultivarea conștiinței, a demnității omului și a valorilor sale unice¹⁴³.

¹⁴¹ „Un individ poate cuprinde diferite valori, pe cele mai multe din ele, dar legătura lor unificatoare va lipsi atâta timp cât valoarea religioasă nu li se adaugă” Tudor Vianu, *Filozofia culturii i teoria valorilor*, Ed. Nemira, București, 1998, p. 117, apud *Apostolat Educațional*, p. 28.

¹⁴² Virtutea se dobândește mai greu decât cunoașterea lumii, John Locke, *Educația morală*, p. 40.

¹⁴³ Educația creștină devine o actualizare și o prelungire în timp și spațiu a activității educative a lui Hristos, Arhim. Conf. dr. Vasile Miron, *Importanța pedagogiei creștine în formarea caracterului și personalității religioase-morale*, în BOR, nr. 1-6, 2007, p. 352.

BIBLIOGRAFIE:

1. *Apostolat Educațional. Ora de Religie – cunoașterea și devenirea spirituală*, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010.
2. Boldișor, Drd. Adrian, *Definiția Religiei la Lucian Blaga și la Părintele Dumitru Stăniloae*, în rev. Ortodoxia, nr. 2, 2009, București.
3. Bontaș, Prof. Univ. Dr. Ioan, *Pedagogie*, ed. a III-a, Editura All, București, 1996.
4. Buța, Prof. Univ. Dr. Viorel, *Religia în viața societății moderne*, în coord: IPS prof. dr. Nifon Mihăiță, Pr. lect. dr. Florea Ștefan, *Implicații ale religiilor asupra securității în contextul extinderii UE*, Valahia University Press, Târgoviște, 2006.
5. Cârstoiu, Protos. Conf. Dr. Justinian, *Locul și rolul cultului în Ortodoxia, nr. 1-2, 2008.*
6. Comenius, Jan Amos, *Didactica Magna*, trad., note, comentarii și studiu introductiv de Prof. Univ. Dr. Iosif Antohi, București, 1970.
7. Cucuș, Constantin, *Pedagogie*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Polirom, 2006.
8. Crețu, Daniela, Nicu, Adriana, Mara, Daniel, *Pedagogie – Formarea inițială a profesorilor*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2005.
9. Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Nu vrem liceu fără Dumnezeu. Predarea Religiei în sistemul de învățământ public, un act de dreptate și o necesitate permanentă*, în BOR, nr. 1-4, 2009.
10. *Dictionar de Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979.
11. Fecioru, Dumitru, *Ideile pedagogice ale Sfântului Ioan Hrisostom*, Tipografia Cărților Bisericești, 1937.

12. Ford, David C., *B rbatul i femeia în viziunea Sfântului Ioan Gur de Aur*, traducere din limba engleză de Luminița Irina Niculescu, Ed. Sophia, București.
13. Jinga, Ioan, Istrate, Elena, *Manual de Pedagogie*, Editura ALL, București, 2001.
14. Locke, John, *Educa ia moral* , în *Cîteva cuget ri asupra educa iei*, trad., studiu, note și comentarii de Mioara Cimpoieș, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1971.
15. Mecu, Carmen-Maria, *Eu, Profesor? Eu?... Profesor!* *Introducere în psihologia educa iei*, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, București, 2003.
16. Mihălcescu, Irineu, *Teologia lupt toare*, Ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, Roman, 1994.
17. Miron, Arhim. Conf. dr. Vasile, *Importan a pedagogiei cre tine în formarea caracterului i personalit ii religios-morale*, în BOR, nr. 1-6, 2007.
18. Munteanu, Prof. Univ. Dr. Daniel, *Liturgie i ecumenism. Valen e fundamentale ale teologiei ortodoxe reflectate în teologia p rintelui Ion Bria*, în coord. Moșoiu, Pr. Conf. Univ. Dr. Nicolae, *Relevan a operei P rintelui profesor Ion Bria pentru via a bisericeasc i social actual : direc ii noi de cercetare în domeniul doctrinei, misiunii i unit ii Bisericii*, Ed. Universității “Lucian Blaga” din Sibiu, 2010.
19. Naclad, Pr. Dr. Constantin, *Educa ia religioas în cadrul slujirii preo e ti*, Ed. Trinitas, Iași, 2007.
20. Idem, *Importan a religiei cre tin-ortodoxe în educarea tineretului*, în rev Teologie și Viață, nr. 7-12, 2005.
21. Panțuru, Prof. Univ. Dr. Stan, Necșoi, Asist. Univ. Drd. Daniela, *Teoria i metodologia instruirii*, Brașov, 2007.
22. Popescu, Pr. Dumitru, *Originea religiei din perspectiva apologeticii ortodoxe*, în rev. Ortodoxia, nr. 2, 2009.

23. Sillamy, Norbert, *Dic ionar de Psihologie*, trad. de Dr. Leonard Gavriliu, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998.
24. Sf. Clement Alexandrinul, *Pedagogul*, trad. de Pr. D. Fecioru, în col. PSB, vol. IV, Ed. IBMBOR, București, 1982.
25. Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre feciorie. Apologia vie ii monahale. Despre cre terea copiilor*, trad. Pr. Prof. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 2001.
26. Smith, Rene Rogelio, *Procesul pedagogic – Agonie sau rena tere O abordare din perspectiv biblic* , EITA, Cernica, 2005.
27. Tănăsache, Pr. Costea, *Rolul coordonator i terapeutic al educa iei în spiritualitatea ortodox* , în rev. BOR, nr. 1-4, 2004.
28. Vlaicu, Pr. Patriciu, *Locul i rolul recunoscut Bisericii în rile Uniunii Europene*, Editura Arhiepiscopiei, Cluj, 1998.